

Sørfold kommune

Handlingsplan for et godt psykososialt barnehagemiljø

For barnehagene i Sørfold kommune

– Fjell møter fjord –

Innledning

Fra 1.januar 2021 er det gjort endringer i barnehageloven som skal bidra til at de ansatte i barnehagene handler raskt og riktig når et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Det vil si at alle som arbeider i barnehagen skal følge opp og melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om, eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.

Dette er handlingsplanen for barnehagene i Sørfold, gjeldende fra 1.oktober 2021, som viser hvordan vi arbeider med det psykososiale miljøet i barnehagene og hvilke rutiner vi har når det gjelder forebygging av mobbing. Planen revideres hvert tredje år.

Definisjon, mål, suksesskriterier

Definisjon:

Det finnes ulike definisjoner på mobbing, og *mobbing i barnehagen kan skje på mange måter. Det kan være handlinger (utestenging, vold, diskriminering og trakassering) fra voksne eller andre barn som gjør at barnet ikke føler at det hører til eller er viktig for fellesskapet. Det kan være at barnet blir holdt utenfor leken og samtalen, eller aldri får lov til å holde i handa til et annet barn på tur eller sitte ved siden av noen.* Når barn mobbes går de glipp av et godt fellesskap, lek og læring.

For å hindre mobbing er det viktig at vi gjør forebyggende arbeid i barnehagene. De ansatte er viktige rollemodeller for barna, og er de som har ansvar for å skape gode relasjoner til alle barna. De ansatte skal hjelpe de som har vanskelig for å komme inn i lek sammen med andre, og alle skal føle at de er en del av fellesskapet. De ansattes tilstedeværelse og engasjement i barnas lek er derfor helt nødvendig.

Mål:

- Alle barn skal ha et godt fysisk og psykososialt miljø.
- Alle barn skal oppleve å bli inkludert og være en betydningsfull person i fellesskapet.
- Alle ansatte og foresatte skal skape et barnehagemiljø med nulltoleranse mot mobbing og krenkende atferd.
- Alle ansatte skal jobbe systematisk for å forebygge krenkende atferd gjennom å utvikle barnas sosiale kompetanse.
- Alle barn skal oppleve å få støtte og hjelp så tidlig som mulig.

Suksesskriterier:

- Barna opplever trivsel og trygghet i barnehagen.
- Barna opplever vennskap og tilhørighet i barnehagen.
- Barna får delta i lek og opplever å bli inkludert i fellesskapet.

- Barna opplever å bli sett og anerkjent av de voksne i barnehagen.
- Foreldre/foresatte får informasjon om barnets utvikling av sosial kompetanse.
- Foreldre/foresatte skal involveres i arbeidet med barns psykososiale miljø.
- Foreldre/foresatte samarbeider med barnehagen om utvikling av barnets sosiale kompetanse.
- Barnehagen jobber systematisk for å fremme sosial kompetanse og forebygge mobbing og krenkende atferd.
- Personalet i barnehagen legger til rette for at barna skal få oppleve glede, vennskap og få nyttige erfaringer i samspill med andre barn.
- Personalet i barnehagen er aktivt deltagende og griper inn når det er nødvendig.
- Foreldre/foresatte og personalet i barnehagen har en felles forståelse av hvordan sosial kompetanse kan forebygge mobbing og krenkende atferd, og ruste barna til å danne positive sosiale relasjoner.

Resultatoppnåelse kan vurderes gjennom bl.a.:

- Brukerundersøkelser (foreldre/foresatte).
- Trivselsundersøkelser (barna).
- Ståstedsanalysen (Personalet i barnehagen).
- Andre verktøy

Lov om barnehager Kap. VIII – barns psykososiale miljø

Fra 01.01.2021 er det lagt til et nytt kapittel i Lov om barnehager som omhandler barnas psykososiale miljø i barnehagen.

Alle ansatte i alle barnehager er forpliktet til å oppdage, gripe inn og melde fra om barn som ikke har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

Loven sier:

§ 41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid.

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

§ 42 Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt).

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.

Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå:

1. hvilke problemer tiltakene skal løse
2. hvilke tiltak barnehagen har planlagt
3. når tiltakene skal gjennomføres
4. hvem som skal gjennomføre tiltakene
5. når tiltakene skal evalueres.

§ 43 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens leder. Lederen skal melde fra til barnehageeieren.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styrer/leder i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Undersøkelser og tiltak etter § 42 tredje og fjerde ledd skal iverksettes straks.

Forebyggende arbeid i barnehagen – iht. Barnehageloven § 41.

For å nå målene i denne planen og overholde kravene i loven, skal personalet i barnehagen:

- Jobbe systematisk for å skape et godt og trygt miljø.
- Ta felles ansvar for å fremme respekt og toleranse mellom barna i barnehagen.

- Bygge gode relasjoner mellom de ansatte, mellom de ansatte og barna, og barna imellom.
- Vise respekt for og anerkjenne hvert enkelt barn.
- Fremheve positiv språkbruk og positiv atferd.
- Aktivt styrke barns selvbilde og sørge for at barna opplever tilhørighet i et positivt fellesskap.
- Ha voksenrollen i fokus, og være bevisste ansatte som møter barnet på en god måte.
- Være aktivt deltakende, mentalt til stede og oppmerksomme på barns trivsel og samhandling.
- Være spesielt oppmerksomme på sårbare barn og barn i risiko som kan være særlig utsatt for krenkelser.
- Systematisk observere enkeltbarn og barnegrupper.
- Være seg bevisst egne holdninger og verdier.
- Utarbeide tydelige felles verdier og holdninger.
- Involvere foresatte i det forebyggende arbeidet.

Foresatte bidrar til forebygging ved å:

- Samarbeide med personalet i barnehagen om det forebyggende arbeidet.
- Være bevisst at de er barnas viktigste rollemodeller.
- Være bevisst hvordan man som foresatte snakker om og møter andre barn, og snakker om personalet i barnehagen og om barnehagen generelt.
- Se også forslag til arbeid med foresatte her: <https://www.reddbarna.no/rollemodeller>

Vedlegg 1: Rutine for forebygging av mobbing i barnehagen

Tiltak	Ansvar	Dato
Barnehagen går igjennom handlingsplanen for mobbing på planleggingsdager ved barnehagestart. Diskuterer hvordan den skal inngå i det daglige arbeidet i barnehagen.	Styrer	Planleggingsdager ved barnehageoppstart i august.
Informasjon til nyansatte om handlingsplanen.	Styrer	Ved ansettelse
Barn og foreldre informeres om handlingsplanen. Sendes også samtykkeskjema med info.	styrer	Foreldremøte høsten og våren. Skjema sendes ut høsten, eller ved oppstart av nye barn.
Barnehagen vurderer det psykososiale miljøet (sjekklister).	Styrer	Årlig
Personalet vurderer relasjonen til barna (relasjonskartlegging).	Styrer/alle	2 ganger i halvåret på personalmøte.
Barnesamtaler	Pedagogisk leder	1 gang pr halvår. Dokumenteres i barnas mappe i barnehagen.
Barnehagen har gode rutiner for oppfølging av barns trivsel og utvikling. Observasjon av barn i lek.	Styrer/pedagogisk leder	Jevnlige
Barnehagen jobber med barnas følelser. Grønne tanker glade barn.	Pedagogisk leder	Jevnlige

Vedlegg 2: Tiltaksplan dersom mobbing skjer i barnehagen

Tiltak	Ansvar
Personalet Dersom mobbing oppdages, skal pedagogisk leder og styrer informeres. Den som har observert mobbing skal beskrive så konkret som mulig hva som har skjedd.	Den som oppdager mobbingen.
Ansatte skal informeres.	Pedagogisk leder/styrer
Personalet vurderer hva som er årsak til hendelsen og hva som bidrar til de uønskede hendelsene.	Pedagogisk leder/styrer
Tiltaksplan settes i gang både for den som mobber og den som blir mobbet.	Pedagogisk leder
Vurdere om vi trenger annen hjelp/bistand.	Pedagogisk leder/styrer
Dersom saken vurderes som alvorlig skal det meldes ifra til barnehageeier.	Styrer
Barna Snakk med de aktuelle barna om det som har skjedd.	Pedagogisk leder
Be barna om å komme med forslag til hva som kan gjøres med situasjonen.	Pedagogisk leder
Sammenfatt barnas forslag med det personalet har kommet frem til.	Pedagogisk leder
Foresatte <ul style="list-style-type: none"> • Informere foresatte • Eventuelt innkalle til møte 	Styrer/pedagogisk leder.
Evaluering Evaluer etter 1 måned <ul style="list-style-type: none"> • Samtale med barna • Skriftlig informasjon eller samtale med foreldrene • Eventuelt videre tiltak Ny evaluering etter 3 måneder.	Pedagogisk leder eller styrer

Vedlegg 3: Referat fra møte dersom mobbing skjer

Dato:

Til stede på møtet:

Dato for oppfølgingssamtale:

Skjemaet skal oppbevares i barnemappa

Hva saken gjelder	Tiltak/evaluering	Ansvar

Neste oppfølgingsmøte:

Underskrift ansatt:

Underskrift ansatt:

Underskrift foresatt:

Underskrift foresatt:

Vedlegg 4: Barnehagens psykososiale læringsmiljø, sjekkliste

Spørsmål	Ansattes refleksjon
Er barnehagens leke- og læringsmiljø preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse og varme, eller preges det av mye erting og kritiske kommentarer til og om hverandre?	
Er barnehagens miljø i hovedsak inkluderende, eller preges det ofte av at barn ekskluderes?	
Er samspillet barna imellom preget av likeverd, eller er det noen barn som alltid bestemmer?	
Har barnehagen en trygg og god tone preget av humor, spontanitet og glede over hverandres mestring, eller er miljøet preget av prestasjonskrav og konkurrerende holdninger mellom barna?	
Hvordan preges hverdagen til barna av lekende læring, samspill og mestring?	
Har vår barnehage et stimulerende leke- og læringsmiljø med tilstedeværende voksne som støtter og videreutvikler barnas lek ved behov?	
Har alle barna lekekompetanse?	
Har alle barna en venn?	
Hvordan løser barna konflikter?	
Trives barna i barnehagen?	

Vedlegg 5: De voksnes relasjoner til barna, sjekkliste

Spørsmål	Ansattes refleksjon
Er jeg anerkjennende og støttende i forhold til <i>alle</i> barnas initiativ?	
Er mitt samspill med barna preget av dialog med åpne spørsmål, eller er det mer beskjeder og kontroll mot enkelte av barna?	
<i>Ser</i> jeg alle barn, eller er det noen som blir oversett?	
Er det noen barn i barnehagen som etter de slutter i barnehagen vil si at jeg ikke likte de?	
Er det noen barn jeg stadig gir positiv oppmerksomhet, mens andre i hovedsak får mer negativ oppmerksomhet?	
Er det lettere å tro på bestemte barns forklaringer i konflikter enn andres?	
Griper jeg inn og veileder i konflikter/utestenging, eller er det noen ganger jeg bare overser det?	
Tar jeg kontakt med <i>alle</i> barna, eller er det noen jeg alltid velger / unngår?	
Har jeg større tålmodighet med enkelte barn enn andre?	
Er <i>jeg</i> bevisst forskjellen på humor og ironi?	
Er jeg en god rollemodell for barna?	